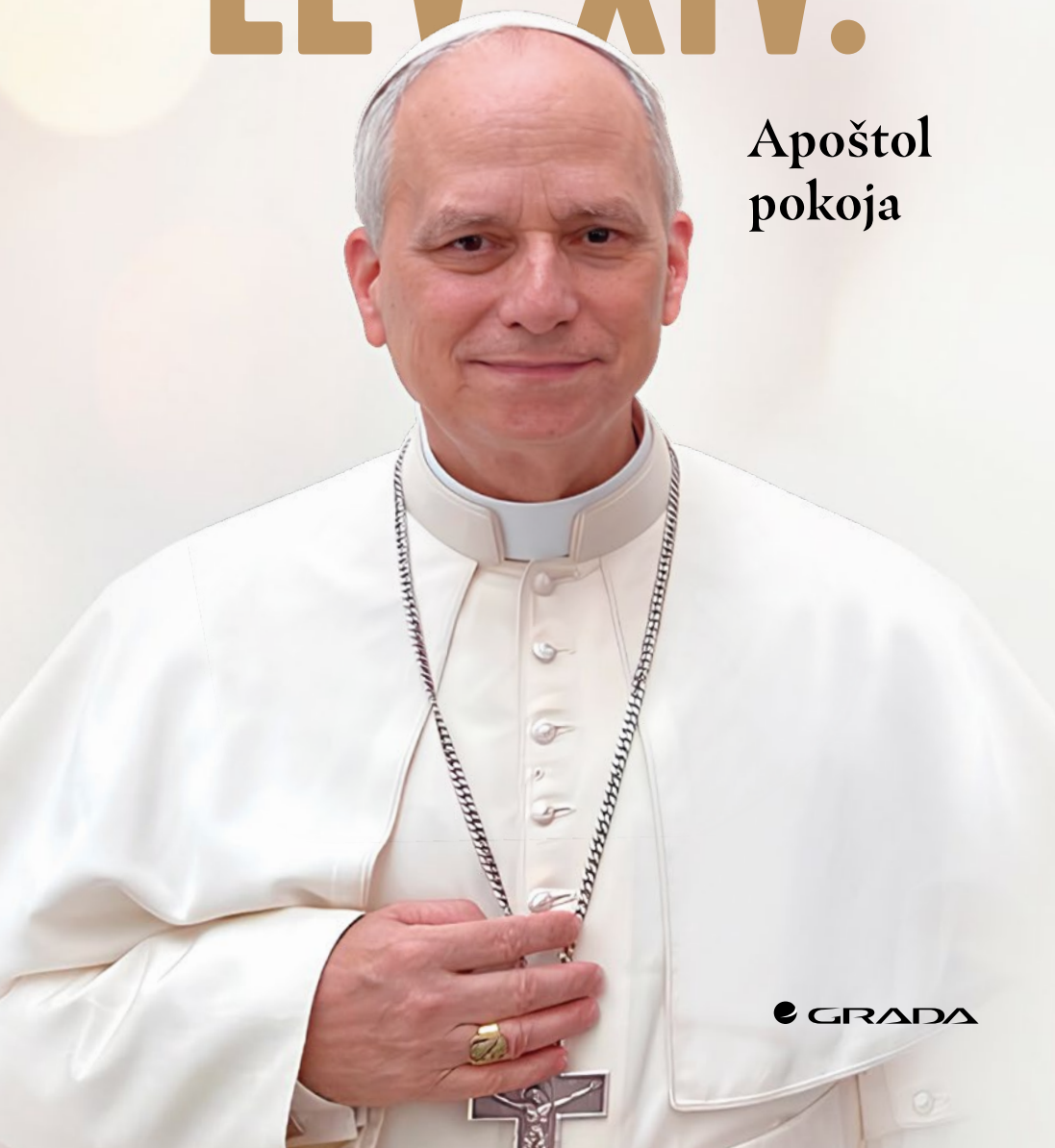

SAMUEL PRUVOT

V SPOLUPRÁCI S **MARCOM LEBOUCHEROM**

LEV XIV.

**Apoštol
pokoja**

 GRADA

SAMUEL PRUVOT

V SPOLUPRÁCI S **MARCOM LEBOUCHEROM**

LEV XIV.

Apoštol pokoja

SAMUEL PRUVOT
V SPOLUPRÁCI S MARCOM LEBOUCHEROM

LEV XIV.

Apoštol pokoja

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou GRADA
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 341. publikáciu.

Z francúzskeho originálu *Léon XIV L'apôtre de la paix*, vydaného vydavateľstvom Salvator
v roku 2025, do slovenčiny preložila Diana Kendrová.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Lucia Baťová

Vydanie 1., 2025
Počet strán 168
Tlač TBB, a. s.
BN 148639/01

Copyright © Samuel Pruvot, Marc Leboucher 2025
Cover design © Cardinal Barbarin 2025
© Éditions Salvator, 2025
Yves Briend Éditeur SA, 232 rue Vercingétorix 75014 Paris
Published by arrangement with Lester Literary Agency.

Slovak edition © Grada Slovakia s.r.o., 2025
Translation © Diana Kendrová 2025

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané. Automatizovaná analýza textov alebo údajov v zmysle článku 4 smernice 2019/790/EÚ a použitia tejto knihy na tréningovanie AI sú bez súhlasu nositeľa práv zakázané.

ISBN 978-80-8305-088-4 (ePub)
ISBN 978-80-8305-087-7 (pdf)
ISBN 978-80-8305-086-0 (print)

PREDSLOV

Prvý obed v Dome svätej Marty

Ráno 9. mája 2025 sa Rím prebudil, ešte stále chvejúc sa od radosti zo včerajšieho zvolenia nového pápeža – Leva XIV. Do mesta som prišiel spolu s kolegami z vydavateľstva Salvator, aby som o ňom napísal knihu. A rovnako ako tisícky ďalších som aj ja uzrel biely dym – na oblohe sa miešal s jemnými oblakmi, no predsa to bolo jasné: *Habemus papam!*

Nebolo to obyčajné piatkové popoludnie. O trinástej hodine som mal dohodnuté stretnutie s priateľom, kardinálom Philippom Barbarinom. „Príď za mnou do Domu svätej Marty,“ povedal mi ráno počas telefonátu. Ozval sa mi hneď, ako opustil Sixtínsku kaplnku po prvej omši so Svätým Otcom. Po zdĺhavom

vyjednávani so švajčiarskou gardou, bezpečnostnej kontrole a čakani pod horúcim rímskym slnkom som sa konečne dostal do srdca Vatikánu. Privítal ma s úsmevom a odviezol do jedálne.

Priestoru dominoval mramor, a predsa pôsobil komorne, takmer asketicky. Nič okázalé – až na tie steny, ktorých ticho hovorilo jazykom dejín. Bol som tam jediným laikom – a navyše Francúzom – uprostred tridsiatky kardinálov z celého sveta. Každý si naberal jedlo z bufetu, všetko pôsobilo jednoducho, bez formalít. Usadil som sa vedľa Philippa Barbarina. Sedeli tam s nami preláti z Madagaskaru, Indie, Thajska i Talianska. Rozprávali sme sa a spomínali sme aj na prekvapivé zvolenie Františka v roku 2013.

Podával sa šalát, tradičná *pasta* a ryba – bol predsa piatok. Vtom sa otvorili dvere. Všetci sme vstali a priestorom sa rozľahla ozvena potlesku. Vstúpil Lev XIV. so sprievodom. Ani tu sa nedodržel protokol – privítali ho ako jedného z nich. Kráčal medzi stolmi s nenútenou eleganciou. Keď prišiel k nám, môj priateľ Philippe nás zoznámil. „Som francúzsky náboženský redaktor,“ predstavil som sa po anglicky. „Aspoň mi prezradíte pôvod priezviska môjho starého otca,“ odvetil. Aj keď je nový pápež Američan s peruánskym štátnym občianstvom, nesie francúzske meno – Prevost, podobne ako mnohí obyvatelia môjho rodného regiónu Berry blízko mesta Bourges. „Pôvod tohto mena zatiaľ nepoznám, Svätý Otec.“ „Tak ho zistite!“ zasmial sa. Miestnosťou sa rozľahol smiech. Povedal som mu, že na jeho počesť pripravujeme knihu. Najskôr sa na mňa zadíval trochu zmätene, no

vzápätí sa vrúcne usmial. Urobili sme zopár fotografií – vrátane tej na obálke knihy – a poprial som mu veľa šťastia. Vymenili sme si pohľady a potom sa odobral k pultu s jedlom.

Nemohol som si pomôcť – hlavou mi prebehol biblický verš: „Kto hľadá, nájde.“ Posadil som sa späť a hľadel na Leva XIV., ktorý sedel len niekoľko metrov odo mňa. Jeho vznešená postava mi pripomínala Pavla VI. Vyžarovala z neho jemná elegancia a niesol sa s patricijskou dôstojnosťou. Muž, o ktorom sa vraví, že je skôr uzavretý, sa so všetkými naokolo rozprával s prirodzenou suverenitou. Zakrátko začali kardináli vyťahovať telefóny – všetci si chceli uchovať túto chvíľu v podobe fotografie. Bol tam kardinál Marx, odborník – ako jeho meno naznačuje – na sociálnu náuku; Mons. Vesco, arcibiskup z Alžíru v dominikánskom habite; Timothy Radcliffe so svojím typickým britským humorm, ktorý na otázku, aké sú jeho dojmy zo zvolenia, odpovedal: „Skvelo som sa vyspal.“

Na tento prvý obed v Dome svätej Marty budem ešte dlho spomínať.

Kto hľadá, nájde. Touto vetou sme sa riadili aj pri tvorbe knihy, ktorú teraz držíte v rukách. Môj priateľ Samuel Pruvot sa významne podieľal na jej napísaní. Je to vôbec prvá biografia pápeža Leva XIV. vo francúzštine. Za cenu mnohých prebdených nocí Samuel napísal dielo, ktoré vás prevedie celým životom nového pápeža – od jeho osobnej cesty k pápežstvu až po prvé dni v úrade vrátane reakcií, ktoré jeho zvolenie vyvolalo. Je to dielo, ktoré vám umožní do hĺbky spoznať novú hlavu cirkvi.

Pri prijatí takej veľkej zodpovednosti si možno Lev XIV., verný augustinián, spomenul na úvodné slová svätého Augustína z knihy *Vyznania*: „Stvoril si nás pre seba a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe.“

Marc Leboucher,
literárny riaditeľ vydavateľstva Salvator

Habemus papam!

Námestie svätého Petra, 8. máj, 18.15. *Fumata bianca!*

Zo Sixtínskej kaplnky sa vznáša biely dym – znamenie, že bol zvolený nový pápež, nástupca Františka. Námetím sa rozlieha mohutný výkrik radosti, ktorý evokuje ten nádherný výjav z knihy Zjavenia apoštola Jána, kde prorok opisuje vykúpené ľudstvo: „Potom som videl; a hľa, veľký zástup, ktorý nik nemohol spočítať zo všetkých národov, kmeňov, plemien a jazykov.“ (Zjv 7, 9)

V konkláve sa zhromaždilo stotridsaťtri kardinálov a v stredu 7. mája pristúpili k voľbe nového pápeža. Trvalo to prekvapivo krátko – len dva dni. Rovnako ako pri voľbe Benedikta XVI., aj tentoraz padlo rozhodnutie v štvrtom kole hlasovania. Vzrušenie medzi ľuďmi narastá.

Fumata bianca. Hustý biely dym sa pomaly dvíha k nebu a celé minúty tancuje nad námestím zahľteným ohromeným davom. Závan milosti a dunenie radosti sa nesú až k Anjelskému

hradu a ešte ďalej. Pútnici, veriaci i zvedavci pribúdajú, predierajú sa davom a v napätí čakajú, kedy sa popoludní zjaví nový pápež.

Dve ženy z Poľska, Ela a Beáta, uprene hľadia na obrazovku. Prišli z ďalekého Przemysłu, mesta na hranici s Ukrajinou. Ela má dvadsať rokov, Beáta tridsaťštyri. Obe sú katolíčky. „Pútnickú cestu do Ríma sme si zarezervovali už pred mesiacom. Dnes ráno sme navštívili Vatikánske múzeá. A teraz čakáme na meno novej hlavy cirkvi – na meno najdôležitejšieho človeka na svete. On je náš pastier. Jediný, kto smie svetu povedať, čo je dobré a čo zlé.“

Mons. Jean-Yves Riocreux – emeritný biskup diecézy Basse-Terre na ostrove Guadeloupe – poskakuje od radosti po celom námestí. Francúzsky prelát od šťastia takmer tancuje pred stenou kamier na Via della Conciliazione, ako kráľ Dávid. Biskup, horiaci nedočkavosťou ako malé dieťa, hypnotizuje biely dym: „Len štyri volebné kolá! To bolo rýchle ako pri Benediktovi XVI. Uvidíte, je to muž na správnom mieste. Kardináli zvolili ozajstnú kapacitu.“

Dve veriace z Iraku, stojace tesne vedľa neho, mávajú vysoko nad hlavami irackými vlajkami. „Viva! Viva!“ kričia z plných pľúc. Od nového pápeža, ktorý sa má každú chvíľu zjaviť na balkóne, očakávajú veľa – žijú v meste Karakoš, v srdci krajiny zničenej vojnou. „Nový pápež je hlavou cirkvi. A pre nás je nesmierne dôležitý – pre budúcnosť, mier, nádej...“

Je presne 18.12 a zvony baziliky oduševnene bijú. Námestím sa nesie radosť – čistá, detská, eschatologická. Ako oslobodenie po dlhej, vytrvalej a tichej duchovnej práci v podzemí, na ktorej

sa potajomky zúčastnila miliarda ľudí zo všetkých kútov sveta. Dav umiera nedočkavosťou – chce počuť meno a uzrieť tvár Františkovoho nástupcu.

V napätí, ktoré by sa dalo krájať, plynú minúty ako roky. Zrazu sa zachvejú biele závesy na centrálnom balkóne Baziliky svätého Petra. Z ich záhybov sa vynorí francúzsky kardinál Mons. Dominique Mamberti. Uprostred mrazivého ticha zaznejú známe slová: „*Annuntio vobis gaudium magnum: habemus papam.*“ (V preklade: „Oznamujem vám veľkú radosť: máme pápeža!“)

V srdci vatikánskeho námestia sa z kočíka naťahuje malý anjelič – rovnako zvedavý ako všetci naokolo. Túži poznať tajomstvo malej bielej bodky, ktorá priťahuje všetky pohľady. Gabriel, malý modrooký blondiačik, podobný anjelovi zo Sixtínskej kaplnky, sa už nemôže dočkať toho, čo príde. Jeho rodičia Colombe a Tanguy sa chystali do Ríma 6. mája na počesť jubilea. „Viete, 6. mája,“ hovorí Tanguy, „spomíname na vyplienenie Ríma v roku 1527, keď stopäťdesiat švajčiarskych gardistov položilo životy na ochranu pápeža Klementa VII.“ Tanguy bol členom švajčiarskej gardy od roku 2008 do roku 2020. Krátko po svadbe ho 6. mája pozval veliteľ na spomienkovú slávnosť, no tá bola zrušená pre smútok po pápežovej smrti. „Konkláve! To je ešte väčšia udalosť,“ raduje sa Colombe. „Sedeli sme na káve tu hneď vedľa, pri bráne Porta Angelica. Zrazu sme začuli radostné výkriky davu. Rozbehli sme sa k Námestiu svätého Petra aj s kočíkom.“ Colombe a Tanguy prišli aj s talianskou priateľkou. Tridsaťročná Maria Aurelia je

pravá Rimanka. „Prišla som sa pozrieť na nového biskupa. Je to mimoriadna chvíľa. Od malička sa zúčastňujem na všetkých ceremóniách pápežov. Mám na ne toľko spomienok... Som taká vzrušená. Čoskoro zazriem nového rímskeho biskupa,“ hovorí Maria Aurelia, hrdá katolícka Talianka. „Naša krajina nesie ťarchu dejín, no práve od pápeža očakávam, že posilní vieru a upevní nás v pravde. Je to pre mňa neskutočne dôležité. Viera má byť svetlom pre celý svet.“

Na námestí stojí aj mladý františkán – brat Luis. Spolu s ďalšími bratmi prišli do Ríma na pútnickú cestu. „Cítim voči pápežovi Františkovi nesmiernu vďaku. Verím, že jeho nástupca nadviaže na jeho odkaz. Mimoriadne si cením dôraz, ktorý kládol na milosrdenstvo,“ prezradí.

Zlatisté lúče slnka sa odrážajú od majestátnych stĺpov Berniniho baldachýnu – chrám sa akoby už pripravuje na veľké odhalenie. Osemročný Stanislav čaká s detskou netrpezlivosťou. „Je to veľmi dôležité – budeme mať nového pápeža!“ vysvetľuje malý Francúz. „Tento deň sa zapíše do dejín. Verím, že nový pápež bude Francúz. Viem, že môže byť aj Talian, Portugalec, Švéd...“ A čo tak Američan? „Asi má strach, a preto mu to trvá tak dlho,“ zamýšľa sa Stanislav. Hugues, Stanislavov otec, je pohltený radosťou a vďačnosťou: „Včera večer sme prišli z Paríža. Máme šťastie! Mojm obľúbeným pápežom je Ján Pavol II. Potrebujeme Býkov, aby sme napredovali.“ Býka alebo Leva – z gréckeho slova *León*.

Pôrod v konkláve

Vráťme sa o niekoľko krokov späť. Píše sa 24. apríl a my sa nachádzame v srdci Vatikánu, uprostred veľkonočnej oktávy – času, keď svetlo zmŕtvychvstania ožaruje celý svet a Kristus nový život prináša cirkvi nádej do budúcnosti. V tichom očakávaní sa pripravuje na kľúčovú etapu: privítať nového Petrovho nástupcu. Ako to výstižne vyjadril kardinál François-Xavier Bustillo, ktorý sa tento rok prvýkrát zúčastňuje na konkláve: „Kardináli majú počas konkláve za úlohu vytvoriť – porodiť – nového pápeža.“

Začína sa skoro ráno. Tretie zasadnutie kardinálov čaká, zatiaľ čo pred bránou do sály Pavla VI. stojí huf novinárov — ozbrojených mikrofónmi a kamerami, túžiacich zachytiť čo len záblesk histórie. Červené čapice si ťažko razia cestu davom a sem-tam medzi nimi zaznie i nejaké láskavé slovo. Kardináli prichádzajú s netrpezlivým očakávaním „všeobecných kongregácií“, priestoru, kde môžu lepšie spoznať jeden druhého. Konkláve sa oficiálne

začína 7. mája. Počas *congregazioni generali* (všeobecných kongregácií) je každý kardinál – či už má hlasovacie právo, alebo nie – pozvaný predniesť krátky príhovor, v ktorom môže predstaviť svoju víziu cirkvi. Trvá to len niekoľko minút, ale dejiny nás učia, že práve tieto slová neraz naklonili misky váh budúcnosti.

Prvé prípravy

V Ríme očakávajú stotridsaťpäť kardinálov, no voliť bude len stotridsaťtri z nich. Zoznamy tzv. *papabili* – potenciálnych pápežov – sa rysujú v duchu pokusov predvídať výsledok božsko-ludského hlasovania pod freskami Sixtínskej kaplnky. „Vžiť sa do mysle kardinála nie je jednoduché,“ priznáva Hugues Lefèvre, riaditeľ agentúry I.Media. „Vatikánsky analytik so svojím racionálnym prístupom nikdy nedokáže preniknúť do tajomstva týchto volieb.“ Toto tajomstvo zaujalo aj mnohých autorov a redaktorov. „Hra na hádanky o *papabili* je zábavná, priam vzrušujúca, no zároveň riskantná a veľmi nepresná,“ vysvetlí Romilda Ferrautová, špeciálna poradkyňa Tlačového strediska Svätej stolice.

Myslieť na všetko

Súdiac podľa kardinála Barbarina, Vatikán musí myslieť na všetko: „Všetko je otvorené. Od nástupu pápeža Františka sme prešli na iný

register, či už z teologického, alebo geografického hľadiska. Nebol ako ostatní jeho predchodcovia. Priniesol do cirkvi nový vietor.“

Ako vybrať pápeža? To je rozhodnutie, pri ktorom zavážia ľudské kritériá, ale nie sú vždy rozhodujúce, ako nám naznačil kardinál Bustillo: „Nebudeme sa riadiť jeho pasom, politickým cítením ani prvým dojmom. Nepoužijeme žiadne volebné techniky či triky. Takéto zmýšľanie by len zneuctilo konkláve.“ Toto rozvážne vyjadrenie neposúva predpovede vatikánskych analytikov ani o piad.

Nemožný portrét pápeža

Konkláve, ktoré nemá obdoby. Zohľadňuje sa toľko faktorov, že sa v tom vyzná len Boh. Kardináli sú pripravení uzavrieť sa do ticha a oddať sa Duchu Svätému. A my sa môžeme iba zamýšľať, kto unesie Františkov pontifikát – často výbušný a nepredvídateľný. „Musí byť nový pápež ako Bergoglio?“ zamyslel sa nahlas kardinál Barbarin. „Nie nevyhnutne. Ján Pavol II. a Benedikt XVI. mali síce podobnú teológiu, no rozdielne povahy. Medzi Benediktom a Františkom nebola zhoda ani v teológii, ani v temperamente.“

Počas kongregácií sa otvára priestor na otázky: Aké kritériá nakoniec presvedčia kolégium? Vek, pôvod, teologický smer, osobnosť? Každý prvok sa zdá dôležitý, ale do akej miery? Romilda Ferrautová sa pokúsila načrtnúť možný profil: „Zaujímavý by mohol byť duchovne hlbší kandidát – vodca, ktorý nielen

pomenuje problémy, ale predostrie prorockú víziu. Výzvou je udržať rovnováhu: medzi inštitúciou a duchom, doktrínou a každodenným životom, tradíciou a inováciou.“ Inými slovami: kvadratura kruhu.

„Štatisticky je pravdepodobné, že budúceho pápeža si istým spôsobom vybral ešte František, ale to neznamená, že dostaneme Františka II. Ján Pavol II. vytvoril Benedikta, no ten sa od neho líšil. A František sa od Benedikta líšil ešte viac,“ dodáva Romilda Ferrautová. Verí, že napätie medzi konzervatívnymi a progresívnymi názormi nebude rozhodujúce. Skôr stavia na rozmanitosť: „František dal hlas miestnym cirkvám z Ázie, Afriky a Ameriky. Dnes už nemožno zabudnúť na žiadny kút sveta.“

Načúvanie Duchu Svätému

Je večer 24. apríla a napätie v Ríme stúpa. Pravdepodobne je to dôsledok všadeprítomných špekulácií vatikánskych pozorovateľov, pretože v ich myšliach to už vrije. Ako vydržia až do dňa, keď sa objaví biely dym? Na nádvorí Kostola svätého Ludovíta Francúzov v Ríme kardinál Jean-Claude Hollerich, generálny spravodajca synody a arcibiskup Luxemburska, odpovedá na otázky francúzsky hovoriacich novinárov.

Kardinál nepopiera pluralitu názorov v zhromaždení: „Určite existujú veľmi odlišné vízie, no to neznamená, že cirkev je rozdelená. Spája nás čosi hlbšie, než sú názory, ktoré nás rozdeľujú. Na

synode sme dokázali prekročiť priepasti a vyhnúť sa škodlivým radikalizmom, pričom sme si zachovali radikalizmus evanjelia. Bolo by krásne dosiahnuť niečo podobné aj teraz – nájsť spoločnú pôdu, po ktorej môžeme kráčať spolu. Byť konzervatívny alebo progresívny nie je to podstatné. Dôležité je mať vieru v živého Krista.“

Viera v Krista, ale aj v Ducha Svätého, kľúčového aktéra konkláve. „Dôverujeme Duchu Svätému, že rozhodne! Ja predsa nie som Duch Svätý!“ dodáva s úsmevom. „To však neznamená, že necítíme isté znepokojenie – cítime sa naozaj maličkí. Musíme totiž urobiť rozhodnutie pre celú cirkev. Preto je nesmierne dôležité, aby ste sa za nás modlili – aby sme vedeli načúvať hlasu Ducha Svätého.“

Pre kardinála Hollericha musí byť pápež predovšetkým „ten, kto spája, pretože Peter je služba jednoty cirkvi“. Musí vedieť myslieť aj na mladých: „V našich európskych krajinách budú chudobnejší než dnes. My sme vždy žili vo svete, ktorý smeroval k lepšiemu, ale oni budú čeliť opačnej realite. K hrozbe vojny, ktorú som osobne nikdy nezažil, sa pridávajú aj mnohé rýchle zmeny.“ Tento zjednocujúci pápež, ktorý nemá byť „ani príliš mladý, ani príliš starý“, musí byť zároveň mužom načúvania. „Jednoduchý človek, ktorý je schopný byť v kontakte s ľuďmi, vie počúvať – ľavicu aj pravicu. Pápež, ktorý žije evanjelium, ktorý svet ukazuje Kristovu tvár. Nájsť takého je ťažké. No verím, že Boh dá budúcemu pápežovi aj milosť jeho úradu... Verím v Ducha Svätého a poznám svoje hranice. Duch Svätý neurobí hlúposť.“